

SVOBODA

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

THREE CENT

град.

ТЕОРИЯ ПОЛІТИКИ.

VIII.

Як розв'язати соціальне питання? — Соціалізм.

Що до того, як усунути такі наслідки теперішнього соціального ладу, є серед т. зв. «національних економістів» (т. є. учених, які студіюють народне господарство), три різні напрямки.

Перший напрямок є консервативний. Він каже, що людям було ліпше, як не було великих фабрик, компаній і т. д. То, що тепер робить одна фабрика, в якій працює 10.000 робітників (отже не самостійних людей), виробляла давніше сотки самостійних майстрів, в яких у кожного було по кілька челяді. Ті майстри, а так само їх сини, челядьки, були щасливіші ніж теперішні робітники. Соціального питання тоді не було. Тому — кажуть ті консерватисти — треба повернути такі реформи, аби знов зможилось ремесло, а великі фабрики зникли. Треба аби держава підтримала всім способами дію ремесла, а не великий промисел і т. д. Очевидно, що ці економісти (учені в правилах народного господарства) помиляються, а то тому: По перше нема такої сили, щоби волею скресити ремесло до давнього стану, бо фабрики все роблять шкідливі та таньше. А по друге, як би світ захав вертати до давнього, дрібного способу продукції, то всі люди — навіть робітники — збудувалися проти того, а то тому, що люди вже відійшли від старосвітського капіталізму, броду, невідгоду, скоромого та ошадного життя старих часів і сьогодні робітник живе ліпше, ніж старосвітський самостійний майстер.

Другий напрямок що до способу розв'язки соціального питання представляють робітничі «юні» Англії і англійська «Лейбор Парті». Вони казали, що всі робітники повинні злучитись в «юні» і через змову та страйки, а так само через бастони в парламенті, повинні добитись усього пошех та корисних реформ для робітників. До останніх їх ті робітничі «юні», а так само «Лейбор Парті», не признавали до соціалізму, то є не домагались зовсім заступлення приватної власності загальною власністю всего народа. Вони ждали лише реформи капіталістичної системи в напрямі користи для робітників. І справді багато в тім напрямі здобули, а то: високі робітничі плати, обмеження часу праці, забезпечення робітників від випадку, хвороби, безробіття і старості, охорона робітничого здоров'я, а навіть участь робітників в контролі над фабриками чи компаніями та в зисках з цих підприємств. — Отсею напрямом робітничий рух можна назвати «реформістичним», бо він не звертається проти капіталізму в широкій основі, а тільки хоче зреформувати на ліпше соціальні відносини, виробничий капіталізм. Чи є владоса англійським робітникам? — Треба сказати, що такі так! Вони виборили собі такі умовини життя, який вплив на продукцію і на правління Англії, що в жадний інший крам робітників не стійть так добре, в капітал не чистяться нігде так з ними, як в Англії.

Прийнято до життя в великій культурі англійських робітників і їх алдерів. Не є темна маса, ведена так само темними режисерами, але культура, пробачення, висхідна, досвідченість, поважені і добре організоване робітництво. Напрямким напрямом їх культури і організації є т. зв. «трейд-юні», себто незалежні торговельні кооперативи. Вони достарчують членам-робітникам все: живинство, опалу, одяги, біля, постели, начиня, меблі, книжки, домашні машини, роверів, прикрас, забавок для дітей — чого хочете — навіть плаці під будову хат і готових гарних хат, якраз як для одної родини. Вони мають навіть свої власні океанські кораблі, якими спроводжують за моря живинство до своїх кооперативів або знов воно, прядиво чи шкіру до своїх фабрик. Се є мотуча і пожиточна організація, котра сьогодні тисяч разів ближша до соціалістичного ладу, чим ціла комерсіальна більшість у Росії. — Всье робітничий рух у світі навчився та наслідують малою не все, що зроблено справді в життю, від англійських робітників. Се є їх приміром організації по всій Європі і Америці робітничі товариства і «юні», зроблено страйки, жадано соціальних реформ, закладано робітничі та селянські кооперативи. Все те зроблено за прикладом і традицією культурного, англійського робітництва. І сим плідносею в практиці сучасну, вплив і положення робітництва в цілком культурному світі. Сим, то є практичною організацією і роботою,

зроблено робітництво політичною силою в багатьох краях. Сим вибороно робітникам в багатьох краях краще життя, ліпшу плату, ліпші умовини та людське достоїнство.

Третю теорію щодо заради яких наслідкам капіталістичного ладу є соціалізм. Він рійняється від англійського реформізму тим, що він ставить своєю метою не поправу (реформу) капіталістичної господарської системи, але скасування неї системи та заступлення її іншою, а саме, соціалістичною системою. Основателем соціалізму були: багатий англійський фабрикант Роберт Овен, французький учений князь Сен-Сімон та французький фабрикант Фур'єр, що жили окрем до року 1800. Хоч самі люди були багаті та з т. зв. найвищої класу суспільності, вони стали першими проповідниками соціалізму не з якого інтересу, але з благородного і чоловічюго способу думати. Овен і Фур'єр поспівали навіть свій маєток (свої фабрики), то є подарували їх своїм робітникам, аби заложити в той спосіб перші соціалістичні підприємства. Князь Сен-Сімон також втратив весь свій маєток на пропаганду соціалізму, або «нового євангелія» — як він назвав свою науку в одному з своїх творів. Отсі перші основателі соціалізму викладали свою науку в подорожках неадекватно, але за те основна думка в них була одна і та сама. А саме вони казали так: Французька революція принесла нам визволення хлопів та зрівняння всіх людей перед законом. Але то не зрівняло людей в соціально-економічній життю. Напавки: розвій фабричного великого промислу куди чим раз більшу простоту фабричним капіталістам а пролетаріатом. Однимим способом, що би сему зарідити є: нехай капіталісти зречуться своїх фабрик чи компаній на загальну народну власність, нехай всі люди зречуться приватного майна, нехай все стане спільне — а тоді буде добре на світі. Соціалістичне питання не стане. Бє будуть рівні! Члени всі будуть любитись як брати і будуть радо спільно працювати та справедливо все між себе ділити.

Як бачимо є тут дві основні думки: Перша, щоби т. зв. індивідуальні (особисті) власності і приватну господарку заступити суспільною (громадською, народною, соціалістичною). А друга, щоби те що сталося з доброю волею, з ідеалізмом, то є з переконанням, що то дасть щасте всім. Значить: соціалізм їх був ідеалістичним. Що вони були ідеалісти, се доказали вони діями, жертвували все своє майно на річ соціалізму. Але що такий соціалізм не доведе до цілі, показала практика. Заложени ними соціалістичні фабрики чи громади не дочекали навіть смерті своїх основателів. Члени цих громад («комун») — слово «комун» значить «громада», то є такі самі робітники, розвільнені з громад, свідомі, що всією своєю працею в них і за зиски та не добувши ні чого з цього підприємства. — А так само не могла бешти результати їх пропаганда серед пасивних класів, аби вони зрештисі маїли бажання зрештисі. Заможні фабриканти ані не думали поспіхати їх, але напавки казали так: «Як ми зрештисі своїх маєтків — фабрик, компаній і т. д. — на річ робітничих «комун» (громад), то з того буде такий сам пожиток, як з сего зречення, що зробили Овен і Фур'єр; ані ми не будемо нічого вже мати, ані ті «комуні» не вдержаться, але змарнують, дає ми майно, а загал наробує в державі лише втрату, бо продукція падає і тоді настане доріжжя». — У їхній практичний розумом не міг відмовити їм рації. З сего причини сїх ідеалістичний соціалізм Овена, Сен-Сімона і Фур'єра та їх учеників не прийняв.

Правда — коло року 1830 в Англії зачався перше великий робітничий рух партії т. зв. «чартисти». Се була перша робітничая партія на світі і не виторилася потім англійська «Лейбор Парті». В програмі «чартистів» (від слова «chart» — карта, себто списана програма) були все практичні робітничі домагання: 8 годин праці, забезпечення робітників, охорона робітничого здоров'я і життя, загальне і рівне виборче право, оден особисто-доходовий прогресивний податок замість усіх інших податків і оплат, право козальні (організації і змови) і т. д. І вони за ті домагання боролись завзято та виборили їх. Але не було там жадки про соціалізм то є про заступлення приватної власності, сільною, «чартизм» не був соціалістичним, лиш чисто практичним, робітничим рухом.

(Далше буде).

ПОДЯКА

До хвального Товариства, Укrajинський Народний Союз, в Джерзі Сіті, Н. Дж., Злучені Держави Америки.

Остерваючи впродовж своєї частку грошей, на яку був об'єднаний у Вашім Товаристві бл. п. мій муж Григорій, складаю Вам отсім мою найсереднійшу подяку за таку чинну і совісне заняття моєю справою і точне викладення мей, без жадних перепон, належного відшкодовання.

Так совісному і широкотрудовому Товариству жадно найлучших успіхів та гарного розвитку, для добра тих членів, котрі в повним довірі в нїм об'єднались, або ще будуть об'єднуватись.

Остаю з правдивим поважаннем

Марія Собків.

Лисичин, н. Моршин, повіт Дрогобицький, Галичина.

FRENCH LINE

ПРЯМО З НЬО ЙОРКУ ДО ГАМБУРГА

двоюробий корабель

NAGARA

ВІДПЕ В ВТОРІЙ, 15-го МАРЦА

Кабіни і третя класа.

Прибуває ввечір.

Головистий до місцевих агентів

FRENCH LINE AGENT.

ФАРМИ, купуйте ліпше з цілим в-б-р-м-ом, ніж з частками.

Відомості в українській околи-ні. Тут жадно дізнає все кимось, мого на фармах українсько-фермерських товариств, відати У. Н. С. в околині міста Онеїда, Н. Я. же до Бонне є найліпші фарми; про те ми писали в нашій українській формі. Пишіть нам і отсім фарми до: 51068

A. ФІЛІПЧАК,

DERHAMVILLE, Oneida, N. Y.

Telefon 38-F 41.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Цей видорізок веселих і жартих інструментів і привіт і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТИВ.

Замовляйте пошлати до:

"СЮВОВА"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ТРИ БУКВИ ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

Три букви ВОВ

БАЛТИЙСКО-АМЕРИКАНСКА ЛІНІЯ

ВІПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЬО ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ	2 рази в тиждень	\$125	і 95 подорож.
ДАНБУРГ	2 рази в тиждень	\$125	і 95 подорож.
ЛІБАВІ	2 рази в тиждень	\$125	і 95 подорож.

ЗНАМЕНІТА ДВОЮРОБОВІ ВІПЛАВЛЯЮТ:

ЕТОСІЯ — 18. МАРЦА

ПОЛЬОНІЯ — 30. МАРЦА

З ВАРШАВИ \$153 В сім алі заведе всі кошти до НЬО ЙОРКУ

Зареєструйте місце у наших уповноважених агентів у наміну місті, або:

BALTIC AMERICAN LINE, INC. Gen'l. Pass. Agents, 42 Broadway, New York City.

N. W. KEMPF, Gen'l. Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

ВІДПЕ З НЬО ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО

БРЕМЕНІГ ДАНЬСКА

S. S. ANTIGONE 19. МАРЦА І 7. МАЯ

S. S. SUSQUEHANNA 46. ЦВІТНЯ І 21. МАЯ

Головистий до Passenger Dept. 45 Broadway, New York City, або місцевих агентів.

ТХАТИ ДО КРАЮ ЧИ НЕ ТХАТИ?

Кожний Українець, що читає газети, знає, що там діється. То мусить їхати, то нехай їде. Хто не мусить, нехай посилає гроші своїм родичам, сусідам і на ріжні народні цілі.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.

30 E. 7-th STREET. NEW YORK, N. Y.

се народна інституція, яка має обслуговувати своїх людей чесно й солідно. Тому Бюро виробляє паспорти, продає корабельні карти (шкіфрати) пересилає гроші до краю найвигіднішою дорогою (доляриями чеками) Американ Експрес Компанії і дає всім родичам та знайомим, Хто не має певних відомостей про родину, повинен вислати чек на Земельний Банк Гіпотечний у Львові, а той пошукає вже родину і вишле її гроші.

ЧИ СПРОВАДЖУВАТИ РОДИНУ З КРАЮ?

Немає найкращого сумнішу, що там біда. Тому хто хоче, нехай спробою, особливо дітки, дітята і діти. Найвигідніше спробоювати кораблями чеків Гданськ і Бремен. Бюро продає шкіфрати на лінії на т. зв. «Порті» — бере отже купити готову шкіфрату і вислати її до краю разом з аплікацією. — Всі порадні дає даром.

Управа Американського Українського Бюро.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕСІЛКОВИЙ ДІМ

Гроші за 1000 польських марків

драфт \$145

почтою 155

Роман Лев

драфт \$130-00

почтою 1460

пересилає 35 ц

Курс

Гроші за 1000 польських марків

драфт \$145

почтою 155

Роман Лев

драфт \$130-00

почтою 1460

пересилає 35 ц

Курс

Гроші за 1000 польських марків

драфт \$145

почтою 155

Роман Лев

драфт \$130-00

почтою 1460

пересилає 35 ц

Курс

УКРАЇНЦІ!

Бєли хочете мати добру і вигідну дорогу, як також захіати в найкоротший час до старого краю, виберіть собі оден з кораблів, котрі дають просто, без пересідання, до Гамбурга і Бремен.

ДО ГАМБУРГА:

Март 16	Естонія	Март 19	Антігон
Март 17	Мінегада	Март 20	Сускетана
Март 18	Мінегада	Март 21	Антігон
Март 19	Мінегада	Март 22	Сускетана
Март 20	Мінегада	Март 23	Антігон
Март 21	Мінегада	Март 24	Сускетана
Март 22	Мінегада	Март 25	Антігон
Март 23	Мінегада	Март 26	Сускетана
Март 24	Мінегада	Март 27	Антігон
Март 25	Мінегада	Март 28	Сускетана
Март 26	Мінегада	Март 29	Антігон
Март 27	Мінегада	Март 30	Сускетана
Март 28	Мінегада	Март 31	Антігон
Март 29	Мінегада	Март 32	Сускетана
Март 30	Мінегада	Март 33	Антігон
Март 31	Мінегада	Март 34	Сускетана
Март 32	Мінегада	Март 35	Антігон
Март 33	Мінегада	Март 36	Сускетана
Март 34	Мінегада	Март 37	Антігон
Март 35	Мінегада	Март 38	Сускетана
Март 36	Мінегада	Март 39	Антігон
Март 37	Мінегада	Март 40	Сускетана
Март 38	Мінегада	Март 41	Антігон
Март 39	Мінегада	Март 42	Сускетана
Март 40	Мінегада	Март 43	Антігон
Март 41	Мінегада	Март 44	Сускетана
Март 42	Мінегада	Март 45	Антігон
Март 43	Мінегада	Март 46	Сускетана
Март 44	Мінегада	Март 47	Антігон
Март 45	Мінегада	Март 48	Сускетана
Март 46	Мінегада	Март 49	Антігон
Март 47	Мінегада	Март 50	Сускетана
Март 48	Мінегада	Март 51	Антігон
Март 49	Мінегада	Март 52	Сускетана
Март 50	Мінегада	Март 53	Антігон
Март 51	Мінегада	Март 54	Сускетана
Март 52	Мінегада	Март 55	Антігон
Март 53	Мінегада	Март 56	Сускетана
Март 54	Мінегада	Март 57	Антігон
Март 55	Мінегада	Март 58	Сускетана
Март 56	Мінегада	Март 59	Антігон
Март 57	Мінегада	Март 60	Сускетана
Март 58	Мінегада	Март 61	Антігон
Март 59	Мінегада	Март 62	Сускетана
Март 60	Мінегада	Март 63	Антігон
Март 61	Мінегада	Март 64	Сускетана
Март 62	Мінегада	Март 65	Антігон
Март 63	Мінегада	Март 66	Сускетана
Март 64	Мінегада	Март 67	Антігон
Март 65	Мінегада	Март 68	Сускетана
Март 66	Мінегада	Март 69	Антігон
Март 67	Мінегада	Март 70	Сускетана
Март 68	Мінегада	Март 71	Антігон
Март 69	Мінегада	Март 72	Сускетана
Март 70	Мінегада	Март 73	Антігон
Март 71	Мінегада	Март 74	Сускетана
Март 72	Мінегада	Март 75	Антігон
Март 73	Мінегада	Март 76	Сускетана
Март 74	Мінегада	Март 77	Антігон
Март 75	Мінегада	Март 78	Сускетана
Март 76	Мінегада	Март 79	Антігон
Март 77	Мінегада	Март 80	Сускетана
Март 78	Мінегада	Март 81	Антігон
Март 79	Мінегада	Март 82	Сускетана
Март 80	Мінегада	Март 83	Антігон
Март 81	Мінегада	Март 84	Сускетана
Март 82	Мінегада	Март 85	Антігон
Март 83	Мінегада	Март 86	Сускетана
Март 84	Мінегада	Март 87	Антігон
Март 85	Мінегада	Март 88	Сускетана
Март 86	Мінегада	Март 89	Антігон
Март 87	Мінегада	Март 90	Сускетана
Март 88	Мінегада	Март 91	Антігон
Март 89	Мінегада	Март 92	Сускетана
Март 90	Мінегада	Март 93	Антігон
Март 91	Мінегада	Март 94	Сускетана
Март 92	Мінегада	Март 95	Антігон
Март 93	Мінегада	Март 96	Сускетана
Март 94	Мінегада	Март 97	Антігон
Март 95	Мінегада	Март 98	Сускетана
Март 96	Мінегада	Март 99	Антігон
Март 97	Мінегада	Март 100	Сускетана

Паспорти виробляємо антовно в 24-х годин.

Спеціальні кабінки для родин.

Ми виробимо всі потрібні легальні папери і спробоємо Ваші речі з краю до Америки в найкоротший час і без жадних клопотів.

Купи асекурено на випадки аби до Вашої місцевості.

Послаємо гроші до краю до кожного родича з повною гарантією.

По всі інформації звертайтеся антовно або приходіть самі до:

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,

129 GREENWICH STREET. NEW YORK, N. Y.

